

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลังและความเป็นมาของปัญหา

บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญมากในตลาดการเงิน ที่ประกอบด้วยตลาดเงินและตลาดทุน ในตลาดการเงิน บริษัทเงินทุน และ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีความสำคัญเป็นลำดับสองรองจากธนาคารพาณิชย์ วิธีการจัดตั้งบริษัทเงินทุน และ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ช่วงก่อนปี พ.ศ. 2515 เพียงแต่จัดการจดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์เท่านั้น นับตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2515 เป็นต้นมา การจัดตั้งบริษัทเงินทุน และ เงินทุนหลักทรัพย์ รัฐได้กำหนดเงื่อนไขสามประการคือ ประการแรก จะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในรูปของบริษัทจำกัด แล้วยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจเงินทุนต่อสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เพื่อเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว จึงจะประกอบธุรกิจการเงินได้ บริษัทที่ประกอบธุรกิจการเงินอยู่แล้วก่อนวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2515 ก็จะต้องยื่นขออนุญาตภายในวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ประการที่สอง จะต้องมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท และมีทุนที่ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท ภายในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2520 และประการสุดท้าย การจัดตั้งสาขาของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ก็ต้องขออนุญาตรัฐเช่นเดียวกันกับการขอจัดตั้งบริษัท ส่วนบริษัทที่มีสาขาอยู่แล้วก่อนวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2515 ถ้าประสงค์ที่จะคงมีสาขาอยู่ต่อไปก็จะต้องยื่นขออนุญาตภายในวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 เช่นกัน รัฐบาลโดยกระทรวงการคลัง ได้ออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุนเป็นครั้งแรกเมื่อ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เรื่อยมาจนถึง วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2520 หลังจากนั้น กระทรวงการคลังก็ได้ออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุนอีกเลย สรุปว่ามีบริษัทที่ได้รับอนุญาตจำนวน 130 ราย แบ่งเป็น บริษัทเงินทุน (finance companies) 28 บริษัท บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ (finance-security companies) 85 บริษัท และบริษัทหลักทรัพย์ (security companies) 17 บริษัท โดยตามพระราชบัญญัติประกอบธุรกิจเงินทุนฯ ได้กำหนดให้ธุรกิจเงินทุนประกอบด้วย 1) เงินทุนเพื่อการพาณิชย์ 2) เงินทุนเพื่อการพัฒนา 3) เงินทุนเพื่อการจำหน่ายและบริโภค 4) เงินทุนเพื่อการเคหะ และลงทุนในหลักทรัพย์ได้

กิจการของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ได้พัฒนามาตลอด รัฐได้เปิดโอกาสให้ทำธุรกิจที่เกี่ยวกับตลาดเงิน และตลาดทุนได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น ให้ประกอบการให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่งได้เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ.2534 ให้ดูแลผลประโยชน์กองทุนรวมได้เมื่อ

วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2535 ให้จัดการออกจัดจำหน่ายและค้าตราสารแห่งหนึ่งได้เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2535 ให้จัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2539 และให้จัดการกองทุนส่วนบุคคลได้เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2539 ได้เป็นต้น

การดำเนินกิจการของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ทั้งหมดของไทย มาจนถึงปัจจุบัน ได้เกิดวิกฤตการณ์ที่น่าสนใจ สองครั้ง คือ ครั้งแรก ในช่วงปี พ.ศ. 2520-2522 ก่อนช่วงนี้ ราคาหุ้นเคลื่อนไหวขึ้นคึกมาก มูลค่าการซื้อขายสูง บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์หลายบริษัทหาผลกำไรกับการลงทุนในหลักทรัพย์เป็นจำนวนมาก ปี พ.ศ. 2521 กลุ่ม โอเปค ขึ้นราคาน้ำมัน เป็นผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยมาก สภาพตลาดเงินตลาดทุนและธุรกิจโดยทั่วไปผลประกอบการตกต่ำลง บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เกิดมีหนี้ค้ายคุณภาพเป็นจำนวนมาก และยังขาดทุนในการลงทุนในหลักทรัพย์ บางบริษัทตกแต่งบัญชีที่เสนอต่อสาธารณชน จนประชาชนผู้ฝากเงินขาดความเชื่อมั่นจึงรีบถอนเงินคืน จึงเกิดการขาดสภาพคล่องเป็นผลให้รัฐบาลต้องระงับวิกฤตการณ์โดยสั่งปิดกิจการและถอนใบอนุญาตบริษัทราชาเงินทุน ซึ่งเป็นต้นเหตุใหญ่ของวิกฤตการณ์ เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2522 วิกฤตการณ์ครั้งที่สอง เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. 2525-2526 ต้นเหตุใหญ่ของวิกฤตการณ์เกิดขึ้นมาจาก กลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์พัฒนาเงินทุน จำกัด บริหารสินทรัพย์ที่เป็นสินเชื่อ ไร้คุณภาพอีกเช่นกัน จึงไม่สามารถชำระหนี้คืนเจ้าหนี้ของบริษัทได้ จึงเป็นเหตุให้ขาดความเชื่อมั่นจากประชาชนผู้ฝากเงินโดยทั่วไป ต่างก็รีบถอนเงินเป็นจำนวนมากจากบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หลายแห่ง รัฐต้องเข้าแก้ไขวิกฤตการณ์โดยสั่งปิดกิจการและถอนใบอนุญาตบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ รวม 20 บริษัท เพื่อความสะดวกที่รัฐจะเข้าจัดการ และได้สนับสนุนชักชวนให้ บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่เหลืออื่น ๆ ร่วมควมและปรับปรุงฐานะกิจการให้ดีและมั่นคงยิ่งขึ้น มีบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เข้าร่วมโครงการนี้ 25 บริษัท ซึ่งได้เรียกมาตรการแก้ไขนี้ว่า มาตรการ 4 เมษายน พ.ศ. 2527

จากรายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้สรุป ณ. สิ้นปี พ.ศ. 2539 มีบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ รวม 91 บริษัท (ตารางที่ 1.1) มีสาขาของบริษัทฯ จำนวน 71 สาขาและสำนักอำนวยการสินเชื่อ จำนวน 155 สำนักงาน กระจายอยู่ทั่วประเทศไทย มีสินทรัพย์รวมประมาณ 1,767,943 ล้านบาท สินทรัพย์ที่สำคัญที่ส่งผลต่อผลการประกอบการของบริษัทเงินทุนฯ สองรายการใหญ่ๆ คือ รายการแรกคือเงินให้กู้ยืมและดอกเบี้ยค้างรับ คิดเป็นประมาณร้อยละ 83 ของสินทรัพย์รวมทั้งหมด รายการที่สองคือ เงินลงทุนในหลักทรัพย์ คิดเป็นประมาณร้อยละ 12 ของสินทรัพย์รวมทั้งหมด จะเห็นว่าเงินให้กู้ยืมเป็นสินทรัพย์ที่มีความสำคัญมากที่สุด การให้ความสำคัญในการบริหารเงินให้กู้ยืม จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ต้องดำเนินการบริหารให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ของ

ไทย ได้ปล่อยเงินให้กู้ยืมรวมทั้งระบบ (ตารางที่ 1.2) ประมาณ 1,385,960. ล้านบาท มีดอกเบี้ยค้างรับประมาณ 26,636. ล้านบาท มีรายได้รอการตัดบัญชีประมาณ 25,332. ล้านบาท และต้องกันเงินสำรองหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญมีประมาณ 19,919. ล้านบาท

ตารางที่ 1.1 รายชื่อบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เรียงลำดับตามขนาดสินทรัพย์ ณ. สิ้นปี พ.ศ.2538

บริษัทเงินทุน	บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์		
1. เอกชนกิจ	1. ธนสยาม	24. สหชนกิจไทย	47. การทุนไทย
2. เฟิสท์ซิตีอินเวสท์เมนท์	2. ธนชาติ	25. เจ้าพระยา	48. แอปซิติกไฟแนนซ์
3. ไทยธำรง	3. กัทรชนกิจ	26. ศรีธนา	49. ซีแอล สหวิริยา
4. พรีเมียร์	4. สินเอเชีย	27. เอกสิน	50. ซิตีคอร์ป
5. ยูไนเต็ด	5. ศรีมิตร	28. ธนพล	51. ธนทรัพย์
6. ไทยธนาคาร	6. จี เอฟ	29. ตะวันออกไฟแนนซ์	52. พารา
7. จี ซี เอ็น	7. นวชนกิจ	30. มหาชนกิจ	53. มิคแลนด์
8. วชิระชนทุน	8. ทิสโก้	31. ไทยเม็ก	54. ไทยซัมมิท
9. ยูเนียนไฟแนนซ์	9. กรุงไทยชนกิจ	32. ไทยรุ่งเรืองทรัสต์	55. รอยัลอินเตอร์ฯ
10. เอเชียชนกิจ	10. ร่วมเสริมกิจ	33. มุคคัลย์	56. ไทยมิซูบิชิอินเวสท์ฯ
11. ชาติไพบุลย์	11. ไทยฟูจิ	34. กรุงศรีอยุธยา	57. เกลสิท
12. บางกอกเงินทุน	12. เอกธนา	35. ธนนคร	58. ศรีนคร
13. เศรษฐการ	13. เอ็ม ซี ซี	36. ธนไทย	59. ไทยโอเวอร์ซีทรัสต์
14. ธนมาศ	14. ซิทก้า	37. โอเอฟซีทีไฟแนนซ์	60. เอช เอส บี ซี
15. ซีรซ์ทรัสต์	15. นครหลวงเครดิต	38. กรุงไทย	61. อินเตอร์เครดิต
16. บางกอกเอเชีย	16. วอลล์สตรีท	39. พูลพิพัฒน์	62. ไทยชากรุง
17. ทรัพย์ธำรง	17. คาร์เธย์ทรัสต์	40. มหานครทรัสต์	63. ตะวันออกพาณิชย์
18. ธนสินธุ์	18. ไอ ที เอฟ	41. สยามซิตีซินดิเคท	64. สยามพาณิชย์ทรัสต์
19. ทักษิณชนกิจ	19. เอส ซี เอฟ	42. คาร์เธย์ไฟแนนซ์	65. ตะวันออก
20. เอร่าวิธทรัสต์	20. นิธิภัทร	43. เอกพัฒน์	66. บี ที เอ็ม
21. มหาทุน	21. สินอุตสาหกรรม	44. มหาสมุทร	67. เมืองทองทรัสต์
22. สหสิน	22. เกียรติมาคิน	45. กรุงเทพธนาท	68. ลีลาชนกิจ
23. เอเชียไฟแนนซ์	23. เอกชาติ	46. บางกอกอินเวสเมนต์	

ที่มา : วารสารเงินทุน ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 กรกฎาคม - กันยายน 2539

ตารางที่ 1.2 รายงานเงินให้กู้ยืมและลูกหนี้ธุรกิจเงินทุน ณ. ธันวาคม พ.ศ. 2539

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภท	ระยะเวลาการให้กู้ยืม									
	ทวงถาม		ไม่เกิน 1 ปี		เกิน 1 ปีถึง 5 ปี		เกิน 5 ปี		รวม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ประเภทการให้กู้ยืม										
1.เงินให้กู้	89,894.8	28.	141,870.8	28.	175,885.5	45.	99,821.9	59	507,473.1	36.6
2.เงินกู้เพื่อการเคหะ	2,544.1	.80	16,494.9	3.	64,159.7	17.	66,433.5	39	149,632.4	10.8
3.ตัวเงินรับ	233,151.5	71.	343,636.1	68.	12,388.1	3.	2,330.4	1.	591,506.2	42.6
4.ลูกหนี้เช่าซื้อ	59.6	.20	1,567.7	1.	134,990.4	35.	730.5	.4	137,348.4	10.0
รวม	325,650.0	100	503,569.7	100	387,423.8	100	169,316.5	100	1,385,960	100
สัดส่วนระยะเวลา	23.50%		36.33%		27.95%		12.22%		100.00%	
ประเภทผู้กู้ยืมเงิน										
1.สถาบันการเงิน	31,224.3	10.	18,351.3	4.	969.0	.2	263.1	.1	50,807.9	3.7
2.บุคคลธรรมดา	59,824.2	18.	79,720.5	16.	154,150.5	39.	71,696.7	42	365,392.0	26.3
3.นิติบุคคล	234,601.5	72.	405,497.8	80.	232,304.3	60.	97,356.6	57	969,760.3	70.0
รวม	325,650.0	100	503,569.7	100	387,423.8	100	169,316.5	100	1,385,960	100.

ที่มา : ฝ่ายกำกับและพัฒนาสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากผลการดำเนินการที่ไม่มีประสิทธิภาพของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บางบริษัท ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจถดถอย คำนึงตลาดหุ้นลดลงอย่างมากติดต่อกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 การส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำมาก คุลการชำระเงินขาดดุลสูงขึ้น อัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มีปัญหาอย่างหนัก ค่าเงินบาทไม่ได้รับความเชื่อถือจากต่างประเทศ จึงส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ อีก เป็นครั้งที่สาม ในช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2540 สาเหตุของวิกฤตการณ์ ก็เป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงกับสาเหตุของการเกิดวิกฤตการณ์ในครั้งก่อนๆ คือบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีหนี้คือยคุณภาพที่จะต้องถูกจัดขึ้นตามคำสั่งของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และขาดทุนในการลงทุนหลักทรัพย์ อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงลดลง บางบริษัทเตรียมการควบกิจการ ต้องเปิดเผยสินทรัพย์และหนี้สินต่างๆ สื่อมวลชนเสนอข่าวกิจการของหลายบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ในทางลบ จนเจ้าหน้าที่ และประชาชนทั่วไปขาดความมั่นใจ รีบถอนเงินจากบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เป็นจำนวนมาก จนบางบริษัทขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรง ถูกถามไปยังบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ อื่นๆ ต่างประเทศขาดความเชื่อถือ เตรียมเรียกหนี้คืน รัฐจึงเข้าแก้ไขวิกฤตการณ์โดยมาตรการแรก เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2540 สั่งให้บริษัทเงินทุน

และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จำนวน 10 บริษัท เพิ่มขึ้นโดยเร็วที่สุด เพื่อรองรับหนี้ด้อยคุณภาพ และสั่งให้สำรองเงินสำหรับลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน จำนวนร้อยละ 20 ของหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ณ. วันสิ้นงวด มิถุนายน พ.ศ. 2540 และให้สำรองให้ครบร้อยละ 20 ภายใน 2-5 ปี และกำหนดให้สถาบันการเงิน ต้องประกาศตัวเลขสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (non-performing loans : NPL) เมื่อสิ้นงวดบัญชี มิถุนายน พ.ศ. 2540 เป็นครั้งแรก เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเชื่อมั่นในสถาบันการเงิน มาตรการที่สอง รัฐจัดตั้งองค์กรบริหารสินเชื่อสังหาริมทรัพย์ (property loan management organization : PLMO) เพื่อช่วยแก้สภาพคล่องให้บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ โดยการซื้อสินเชื่อสังหาริมทรัพย์จากบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ที่ขาดสภาพคล่องมา บริหารต่อ มาตรการที่สาม เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2540 รัฐได้อนุมัติพระราชกำหนดจำนวน 4 ฉบับ เพื่อให้บริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ปรับปรุง, ควบคุมกิจการ, ระดมทุนได้สะดวกขึ้น พระราชกำหนด ฉบับที่ 1) พรก.แก้ไขเพิ่มเติม พรบ.การประกอบธุรกิจเงินทุน, ธุรกิจหลักทรัพย์, และเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ.2522 (ฉบับที่3) พ.ศ.2540 ฉบับที่ 2) พรก.แก้ไขเพิ่มเติม พรบ.ธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2540 ทั้งสองฉบับนี้ สำคัญคือเปิดโอกาสให้ชาวต่างประเทศเข้าถือหุ้นในสถาบันการเงินไทยได้เกินร้อยละ 25 และส่งเสริมการควบกิจการเพื่อความแข็งแกร่งของสถาบันการเงิน ฉบับที่ 3) พรก.นิเทศดูแลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย (special purpose vehicle : SPV) เพื่อเป็นตัวกลางในการแปลงสินทรัพย์ เป็นหลักทรัพย (securitization) ฉบับที่ 4) พรก.ตลาดรองสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (secondary mortgage corporation : SMC) เพื่อเป็นช่องทางเสริมสภาพคล่องให้สถาบันการเงินเช่นกัน มาตรการสุดท้าย เมื่อ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2540 รัฐได้สั่งให้บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ รวม 16 บริษัท (ตารางที่ 1.3) หยุดกิจการเป็นการชั่วคราว 30 วัน และให้ทั้ง 16 บริษัท เสนอแผนปรับปรุงแก้ไขฐานะของบริษัทต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ให้เสร็จสิ้นในช่วงที่สั่งหยุดกิจการ แนวทางปรับปรุงแก้ไขที่รัฐกำหนดไว้ให้บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ทั้ง 16 บริษัทดำเนินการมี 3 แนวทาง คือ หาผู้มาร่วมเพิ่มทุน ให้รวมกิจการกับบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ที่รัฐกำหนดให้เป็นแกนนำ (ตารางที่ 1.3) โดยความสมัครใจ และประการสุดท้ายคือรัฐสั่งรวมกิจการกับบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ที่เห็นว่าเหมาะสม

ตารางที่ 1.3 บริษัทเงินทุนและเงินทุนหลักทรัพย์ ที่เป็นแกนนำควบกิจการ และที่ถูกระงับการแห่ง
ประเทศไทยสั่งระงับดำเนินการ เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2540

บริษัทแกนนำควบกิจการ	บริษัทเงินทุน และเงินทุนหลักทรัพย์ที่ถูก ระงับดำเนินการ		
1. บงล. ธนชาติ	1. บง. เอกชนกิจ	6. บงล. ไอทีเอฟ	11. บง. ยูไนเต็ค
2. บงล. ธนสยาม	2. บงล. ศรีมิตร	7. บงล. ตะวันออกไฟ แนนซ์	12. บงล. ซีแอล สหวิริยา
3. บงล. ภัทรชนกิจ	3. บงล. จี เอฟ.	8. บงล. เอกสิน	13. บงล. ศรีนคร
4. บงล. นวชนกิจ	4. บงล. ไทยฟูจิ	9. บงล. ธนไทย	14. บงล. ทรัพย์ธำรง
5. บงล. กรุงเทพชนกิจ	5. บงล. เอกธนา	10. บงล. จี ซี เอ็น	15. บงล. กันทรีย
			16. บงล. รอยัลอินเตอร์

ที่มา : หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับประจำวันที 28 มิถุนายน 2540

ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้ำของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลัก
ทรัพย์ เป็นตัวกำหนดคุณภาพของเงินให้กู้ยืมของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ แต่ละ
บริษัท เพราะว่าคุณภาพของเงินให้กู้ยืมมาจากจำนวนหนี้จัดชั้นตามระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทย
ไทย หนี้จัดชั้นแต่ละชั้น เกิดจากความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้ำที่แตกต่างกัน ซึ่งจะ
สรุปการจัดชั้นทุกสิ้นงวดบัญชีหกเดือน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดชั้น
หนี้ตามความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้แต่ละรายดังนี้

1. ชั้นนี้มาตรฐาน คือหนี้ที่ลูกหนี้สามารถชำระหนี้คืนได้ตามข้อตกลง และยึดหยุ่นให้
ค้างชำระ ดอกเบี้ยได้ไม่เกิน 6 เดือน เป็นดอกเบี้ยก่อให้เกิดรายได้โดยตรงและ รายได้ เกณฑ์สิทธิ์
2. ชั้นนี้ต่ำกว่ามาตรฐาน คือลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามข้อตกลง ไม่ก่อให้เกิด
เกิดรายได้แก่บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ค้างชำระดอกเบี้ยเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12
เดือน บริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีภาระต้องกันเงินจากผลกำไร มาสำรองเพื่อไว้
สำหรับหนี้ชั้นนี้จำนวนร้อยละ 20 ของหนี้ชั้นนี้ โดยเริ่มตั้งแต่งวด มิถุนายน พ.ศ. 2540 เป็นงวดแรก
3. ชั้นนี้สงสัย คือลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามข้อตกลง ค้างชำระดอกเบี้ย
นานเกิน 1 ปี บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เห็นว่าลูกค้ำอาจจะไม่สามารถ ชำระหนี้
คืนได้ทั้งหมด บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีภาระต้องกันเงินจากผลกำไร มาเป็น
เงินสำรองสำหรับหนี้ชั้นนี้เต็มจำนวนร้อยละ 100 ของหนี้ชั้นนี้ทุกๆสิ้นงวดบัญชี 6 เดือน
4. ชั้นนี้สูญ คือลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลัก
ทรัพย์ มีภาระต้องตัดหนี้ชั้นนี้เป็นค่าใช้จ่ายของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ทุกๆ
สิ้นงวดบัญชี 6 เดือน

จากความจำเป็นที่จะต้องจัดชั้นหนี้ตามข้อกำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทย จะส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนต่อการประกอบกิจการของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากต้องตัดเป็นค่าใช้จ่าย เมื่อหนี้สูญ และต้องกันเงินจากกำไร มาสำรองเพื่อไว้สำหรับหนี้สงสัย และ หนี้ต่ำกว่ามาตรฐาน จึงสรุปแบ่งได้เป็นสองกลุ่มคือ 1) ชั้นหนี้มาตรฐาน เป็นลูกหนี้ที่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามข้อตกลง 2) ชั้นหนี้ต่ำกว่ามาตรฐาน ชั้นหนี้สงสัย ชั้นหนี้สูญ รวมสามชั้นนี้ ถือเป็นลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามข้อตกลง ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นผลมาจากความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้านั้นของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ทั้งสิ้น และส่งผลไปถึงทำให้เกิดวิกฤตการณ์บริษัทเงินทุนดังกล่าวมาแล้วได้ ดังนั้น ในการบริหารสินเชื่อของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จึงจำเป็นที่จะต้องทราบว่ามีปัจจัยอะไรบ้าง ที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนของลูกหนี้

ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จากรายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ ณ. สิ้นงวด มิถุนายน พ.ศ. 2539 บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มียอดเงินให้กู้ยืมประมาณ 7,400 ล้านบาท จาก 7 สาขา และ 24 สำนักอำนวยการสินเชื่อของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ (ตารางที่ 1.4) ซึ่งทั้งภาระหนี้และสำนักงานสาขา ถือว่าสูงที่สุดในภาคเหนือ ดังนั้นจึงเป็นพื้นที่ซึ่งเหมาะแก่การที่จะทำการศึกษา ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนของลูกค้านั้นของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้ผลการวิจัยเป็นหลักเกณฑ์ประกอบในการอำนวยการสินเชื่อในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพดีต่อไป

ตารางที่ 1.4 สาขาและสำนักอำนวยการวินเชื่อของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ใน
เขตจังหวัดเชียงใหม่ ณ. มิถุนายน พ.ศ. 2539

สาขาของบริษัทฯ	สำนักอำนวยการวินเชื่อของบริษัทฯ	
1.บงล เอกธนา	1. บงล เกียรตินาคิน	13.บงล นวธนกิจ
2.บงล ศรีมิตร	2. บงล คาเรย์ทรัสต์	14.บงล บางกอกอินเวสเมนท์
3.บงล เชียงใหม่ทรัสต์	3. บงล จี เอฟ	15.บงล มหาสมุทร
4.บง ไทยธำรง	4. บงล เจ้าพระยา	16.บง ยูไนเต็ค
5.บงล พรีเมียร์	5. บงล ซิตีคอร์ป	17.บงล ร่วมเสริมกิจ
6.บงล เฟิสท์ซิตีอินเวสเมนท์	6. บงล จิทก้า	18.บงล วอลล์สตรีท
7.บง วชิระธนทุน	7. บงล ทิสโก้	19.บงล สีนเอเชีย
	8. บงล ไทยเม็กซ์	20.บง เอกธนกิจ
	9. บงล ธนชาติ	21.บงล เอกสิน
	10.บงล ธนพล	22.บงล เอ็มซีซี
	11.บงล ธนสยาม	23.บงล เอส ซี เอฟ
	12.บงล นครหลวงเครดิต	24.บงล แปซิฟิกไฟแนนซ์

ที่มา : ส่วนกำกับสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อ วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังต่อไปนี้

1.2.1 ศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัวของผู้กู้ (debtor characteristic) กับความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้า ของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่

1.2.2 ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับสังคม (social factors) กับความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้า ของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่

1.2.3 ศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับเงื่อนไขข้อตกลงบริษัทกับลูกหนี้ (conditional agreement factors) กับความสามารถในการชำระเงินกู้ของลูกหนี้ ของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่

1.2.4 ศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของผู้กู้ (debtor capacity factors) กับความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ ของบริษัทและบริษัทเงินทุนหลักหลักทรัพย์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.3.1 สถาบันการเงินที่เป็นแหล่งให้สินเชื่อทุกประเภท จะได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการกำหนดนโยบายการปรับปรุงคุณภาพสินเชื่อ และให้การฝึกอบรมแก่พนักงานสินเชื่อให้มีความรู้เข้าใจถูกต้อง เพื่อปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงของสถาบันต่อไป

1.3.2 ธนาคารแห่งประเทศไทย ใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องและเหมาะสมที่จะให้กำกับควบคุมสถาบันการเงินในประเทศให้ปล่อยสินเชื่ออย่างมีคุณภาพเพื่อเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงของระบบการเงินของประเทศ

1.3.3 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสินเชื่อ นำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์คำขอสินเชื่อและการติดตามการใช้สินเชื่อในแนวทางที่ถูกต้องต่อไป

1.3.4 บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ของสถาบันการเงินจะได้ใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เป็นลูกหนี้ที่ดีมีคุณภาพ จะเป็นผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสถาบันการเงินต่อไป

1.3.5 นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไปได้ใช้ข้อมูลจากการวิจัยนี้ ไปเป็นแนวทางในการศึกษาเตรียมตัวที่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องสินเชื่อทั้งในฐานะผู้ให้หรือผู้รับสินเชื่อ และรวมถึงการอบรมสั่งสอนคั่นคว้าวิจัยความรู้เกี่ยวกับสินเชื่อ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จะครอบคลุมกลุ่มลูกหนี้ของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 31 บริษัท ลูกหนี้ของบริษัททั้งหมดนี้ มีทั้ง

บุคคลและนิติบุคคลที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียงที่มาขอใช้สินเชื่อกับบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่ตั้งสำนักงานในเขตจังหวัดเชียงใหม่

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

บริษัทเงินทุน หมายถึง นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้น ภายใต้กฎเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติ การประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 ธุรกิจที่ทำการให้บุคคลและนิติบุคคลกู้ยืมเงิน การลงทุนในหลักทรัพย์(หุ้นและตราสารการเงินอื่นๆ) และการให้การปรึกษาทางการเงิน

บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หมายถึง นิติบุคคลที่ได้จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติ การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 ธุรกิจที่ทำเช่นเดียวกับบริษัทเงินทุน แต่เพิ่มธุรกรรมห้องค้าหลักทรัพย์เข้าไปด้วย

ชำระคืนเงินกู้ตามข้อตกลง หมายถึง ลูกหนี้ที่ผ่อนชำระหนี้คืนบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ตามข้อตกลงการผ่อนชำระหนี้คืนที่ผู้ให้กู้และผู้กู้ทำกันไว้และรวมถึงการผ่อนชำระหนี้คืนที่ผิดนัด ตามข้อตกลงแต่ไม่เกิน 6 เดือนด้วย

การมีชีวิตอยู่ หมายถึง บุคคลธรรมดาที่เป็นลูกหนี้เอง หรือบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจดำเนินการแทนนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ ยังมีชีวิตอยู่ และรวมถึงนิติบุคคลที่ยังคงอยู่ตามกฎหมาย การเสียชีวิต จึงหมายถึงบุคคลธรรมดาเสียชีวิต และรวมถึงนิติบุคคลที่เลิกสภาพนิติบุคคลตามกฎหมายไปแล้วด้วย

สถานะสมรส หมายถึง การใช้ชีวิตในวัยเจริญพันธุ์ ทั้งชายและหญิง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมของมนุษย์ เช่น มีสถานะเป็นโสด สมรส หม้าย หย่า หรือสมรส หม้าย หย่า ซ้ำอีกครั้งหรือหลายครั้ง

การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ หมายถึง การใช้เงินกู้ที่ได้รับจากผู้ให้กู้แล้วนำเงินไปใช้ตรงตามรายละเอียดและเงื่อนไขต่างๆ ที่ผู้กู้ได้ตกลงกับผู้ให้กู้ก่อนที่จะได้รับเงินกู้

รายได้พยากรณ์ หมายถึง การคาดการณ์รายได้ในอนาคตของผู้กู้เงิน โดยวิเคราะห์จากคำขอสินเชื่อของผู้กู้เงิน

นอกระบบสถาบันการเงิน หมายถึง ผู้ให้กู้ที่ไม่อยู่ในการกำกับควบคุม โดยองค์กรของรัฐบาล